

Ljubljana

Murska Straža

Glasilo obmejnih Slovencev.

Uredništvo: Maribor, Cirilova tiskarna, Koroška c.
Upravništvo v Gornji Radgani, Sp. griz 7, I. nadstr.
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsak četrtek zjutraj in stane s poštino vred
za celo leto 30 K, za pol leta 15 K, za četrť leta
8 K. Pesamezna številka stane 80 vinarjev.

Inserati: Ena petstolpna petivrstna (prostor 3 mm
visok in 54 mm širok) K 150.
Pri večkratni objavi primeren popust.

Glasovanje na Koroškem.

Maribor, 13. oktobra.

Poročilo iz Ljubljane: Skrutinij (Ste-tje glasov) sicer še ni končan, a prve točne vesti iz pisarn, kjer štejejo okrajne komisije glasove, kažejo, da so nemške sleparije in nasilnosti uspeli. Nemška Avstrija je dobila pri glasovanju večino glasov.

Seeno: Dunajski listi poročajo, da je dobila Avstrija od 60 do 70% glasov. To poročilo je preti-rvano. Gotovo pa je, da mi nismo dobili 50%. Naš us-pah se ceni na 45%. V četrtek bo najbrž štetje gla-sov zaključeno in objavljen uraden izid glasovanja. Pred zaključkom se ne more govoriti z gotovostjo o razmerju glasov.

Iz Gradca. Gradec se je že v ponedeljek zmagoslavno okinčal z zastavami. Tudi obmejno me-sto Radgona je v zastavah. (Seve, et tu, Brutus....)

Koroško vprašanje je stopilo v vsej svoji trdoti pred nas. Plebiscit je izvršen. Težka je bila misel, da imamo ravno na Koroškem glasovanje. Težka la-ni ob podpisu mirovne pogodbe, še težja neposredno pred plebiscitom. Dobro da nas je Bog obdaril s pre-cejšnjo mero pristnega slovenskega optimizma. Ali je res dobro? Bili smo do zadnjega trenutka prepri-čani, da mora zmagati pravica. Zaupanje v pravič-nost usode je lepa čednost, toda o božjih mlinih je znano, da meljejo počasi. Tako se tudi pravičnost u-veljavlja v zgodovini narodov in ljudstev zelo poča-si, a vendar stalno. Za rešitev Koroške je bilo od-merjeno izdaleč premalo časa. Čas celi ranje in čas je zaveznik vojskovodij. Mi tega zaveznikstva nismo mogli izrabiti. To je slaba tolažba po priznanju, da

Kako se je vršilo glasovanje?

Za glasovališča so bili določeni primerni pro-storji v vsaki občini. Posebna glasovalna komisija je prevzela vodstvo plebiscita v določenih prostorih. Že par dni pred glasovanjem se je opazala v plebiscit-nem ozemlju velika vznemirjenost. Ljudje so nestrp-no čakali odločilne nedelje. Iz Celovca so prihajale cele čete oboroženih nemških Volksverovcev. Sloven-sko prebivalstvo je čutilo potrebo, da naši fantje va-rujejo njegove domove in prekrizajo nemške račune, da bi se s požigom in poboji uresničili celovski načrti. Radi tega je prispelo zadnje dni na Koroško mnogo slovenskih fantov in mož. Sokoli in Orli so pokazali svojo discipliniranost. Iz Hrvaške so prispeli razni avtomobilisti. Nemški pritepenici so občutili, da s po-boji ne bo nič. Zbali so se slovenske pesti. V soboto so ozemlje zaprli; na prehodih so nadzirali antantni častniki. V noči od sobote na nedeljo je redkokoedo spal. Vsi so se pripravljali na pot v glasovališče. Iz oddaljenih hribovskih krajev so se odpravili že zgo-daj, takoj po polnočni uri. Ob sedmih, ko se je gla-sovanje pričelo, je bilo zbranih že precej glasoval-cev. Glasovanje se je vršilo naglo. Glasovalec je do-kazal, da je vpisan v imenik in se s kuvertom, ki mu ga je dal predsednik, podal v poseben skrit pro-stor. Tam je kuvert odprl, raztrgal zeleno ali belo glasovnico in nato obe vtaknil nazaj ter kuvert vr-nil. Med narodno zavednimi Slovenci je vladalo naj-lepše razpoloženje. Mnogi so vriskali in peli, prepri-čani, da je napočil dan, ko bo koroški Slovenci za vedno raztrgal nemške okove. Nudilo se je nekaj gan-ljivih prizorov. Bolnike so prinesli na nosilnicah, sa-mo da so lahko oddali svoj glas za Jugoslavijo. Ude-ležba je bila v vseh občinah nepričakovano velika. Do večjih izgredov ni nikjer prišlo; popoldne je gla-sovalo malo strank, ker so večidel odglasovali do-poldan. Ob 6. uri se je glasovališče zaprlo. Antantni častniki so glasovnice pobrali in jih odnesli v Boro-vlje in v Velikovec, kjer jih je posebna komisija šte-la. Štetje je trajalo do danes.

Prve vesti so bile zelo ugodne za nas. Listi so priredili posebne izdaje in občinstvo se je kar trga-lo za nje. V nedeljo je vladalo v Mariboru veliko ve-selje. Iz Koroške so prihajali vsako uro radostni br-

je Slovenska Koroška izgubljena, ali izpraševanje ve-sti bo spravilo na dan tudi precejšnjo kopo debelih napak in pogreškov. Toda — naj zvonimo po toči? Slovenska Koroška danes in nikdar več! Črnogled-nost ne pristoja stari slovenski korajži. Mnogo tež-kih dni je doživel naš narod, odkar živi na tej zem-lji, ki je že davno zaslužila, da postane svobodna. Ne moremo si misliti, da se je Usoda zaklela proti nam in da nas trga, kakor grška boginja neboljeno deeo, pitajoč z nami požrešne zveri. Najprej Primor-je, Goriško in Istra, za tem pa Korotan in na to —. Ali se še ne bomo strnili tesno kot nikdar doslej, da preštejemo osirotele vrste?

Hudo je, če te izda človek, ki te je srečal na cesti. Hujše je, ako te izroči bedi in sramoti znanec ali prijatelj, kateremu si gledal odkrito v oči. A naj-hujše je, ako te izda, zataji in prekolne lastni brat, s katerim prižigaš v srcu spomin na mater.

Ce nas je kdo izdal na Koroškem, so to bili ti-sti ljudje, katerim je materinski jezik ista sladka go-vorica, kakor nam drugim. Ce nas je kdo zatajil, so to bili koroški nemčurji, ki jih veže z nami ista po-vestnica uboga proletarskega slovenskega naroda, čigar samostojnost je ugasnila ravno na koroški zem-lji, pri Gospi sveti.

Toda kar je zagrešila stoletna preteklost, tega ne more z eno potezo izbrisati delo — negotovo, pre-slabo, površno delo — enega leta.

Nemci triumfirajo. Koroška zemlja se trese pod njihovim satanskim plesom. Naši ljudje, naši kreme-nili značaji, krčijo pesti, boječ se pogledati resnici v obraz. To je 10. oktober drugega leta po Osvoboje-nju!

zvojni in telefonske vesti. Korošci so bili vse do tor-ka čvrsto uverjeni, da je zmaga na jugoslovanski strani. Izkazalo se je, da podatki naših zaupnikov niso bili točni. Prišli so na sled velikim sleparijam; Nemci so s pomočjo Italijanov izreklamirali po krivici mnogo naših ljudi in dali glasovalno pravico svo-jim pristašem, ki so se pritepli od raznih strani. Ita-lijansko rovarjenje proti nam je postalo vsem zoprno. Francozi in deloma Angleži so postopali pravilno. Nemška in italijanska sleparstva so imela uspeh — čim delj so šteli glasove, tem jasnejša je postajala zmaga Avstrijev.

V Ljubljani so spontano izbruhnile velike de-monstracije. Mir in red se ni kalil. V Mariboru pa je prišlo v sredo zvečer do ostrih izgredov proti Nem-cem, katerim je izid koroškega glasovanja vzbudil že pokopane nade.

Nemško divjaštvo.

Volksverovci so hoteli pokazati, da so si v sve-sči zmage. V Velikovec so napadli tamošnji Narodni dom. Na več mestih je prišlo do spopada med našimi domačimi stražami in med nemškimi tolpami. Tu-ntam so že poskušali s požigi pri narodno-zavednih Slovencih. Izgleda, da se hoče koroško nemčurstvo naščevati nad vsemi, ki niso padli z njim v spono ja-nčarstva in hlapčevstva. Iz Koroške so prišli včeraj obupni klici, naj naša država vendar ne pusti ko-roških Slovencev na milost in nemilost razdivjanim tolpam, ki so preplavile plebiscitno ozemlje. V mini-strskem svetu so pretresali to vprašanje; če je padlo kako zrno, ni znano. Pretresanje je slaba pomoč v s'li.

Naše vojaštvo zasedlo cono A.

Iz Ljubljane poročajo, da je naše vojaštvo zasedlo cono A, da napravi red in mir in zaščiti ogrožene koroške Slovence.

Pred pogajanjem z Italijo.

Znano je, da je Italija povabila Jugoslavijo k pogajanjem radi rešitve jadranskega vprašanja. Ja-dranski problem je dovolj popularen med našim ljud-stvom. Vsak Jugosloven ve, da si Italija prisvaja zem-ljo, ki je po božji in človeški pravici jugoslovanska. To svojo zahtevo, ki jo je podprla z vojaško zasedbo zahtevanih krajev, upira na tajno pogodbo, ki se je sklenila med Italijo in antanto in na podlagi katere je Italija stopila v svetovno vojno. Ta pogodba, ki je znana pod nazivom londonski pakt, določa meje, ki jih dobi Italija nasproti Avstro-Ogrski, če antanta iz-vojuje zmago. Ker pa so diplomatje leta 1915 se ra-čunali na obstoj stare monarhije, se je Italija odre-kla Reki in Kvarnerju. Ta svoj korak je obžalovala takoj po zlomu avstrijske monarhije. Čutila je, da ima Jugoslavija nesporno pravico do Reke in da bodo morali zavezniki to pravico priznati, četudi se bodo vesno držali londonskega sporazuma. Nekaj časa so bili na Reki medzavezniški, torej tudi jugoslovanski vojaški oddelki. Italija je upala, da se tudi reško v-prašanje reši nji v prid. Vsled močnega vpliva ame-riških Združenih držav pa je izgledalo, da bo zma-gala vsaj tu pravičnost. Wilson je na mirovni konfe-renci določil črto, ki naj obvelja kot meja med Jugo-slavijo in Italijo. Diplomatski boji so se nadaljevali. Med tem pa je na Reki zavladal znani italijanski pi-satelj d'Annunzio. Spočetka se je opazalo, da bo mi-rovna konferenca nastopila proti temu pustolovstvu, toda kmalu se je vznemirjenje poleglo, d'Annunzio je ostal na Reki, čez morje pa se je vračal v Washing-ton — razočarani Wilson. Na ta način je postalo reško vprašanje glavni vozal jadranskega problema. Če ta vozal razvozljaš, bodo tudi drugi popustili. Lon-donska pogodba je za velesile stvar časti in prava. Velesile so se obvezale in dokler velja na svetu pra-vica, da lahko velike države barantajo s tujimi de-želami in prebivalstvom, kakor z mrtvim blagom, do fiste-ga časa morajo velesile svojo besedo držati. Ni preostalo tedaj drugega, kakor sporazum med Italijo in Jugoslavijo. Toda poskusi za tak sporazum so se vedno izjalovili. Običali so na vprašanje Reke. Ni šlo toliko za mesto Reko, kolikor za idejo o Reki. Ok-upacija Reke je bil navaden rop, Reki se je Italija sama odpovedala, ko je zahtevala za sebe Trst in Goriško.

Mi Jugoslavlani in zlasti še Slovenci imamo to lastnost, da radi vidimo svet v lepih barvah. Vse do zadnjega časa je pri nas izgledalo, da bodo Italijani nekega lepega dne pobrali sila in kopita ter zapustili zasedeno ozemlje. Bili smo splošno preverjeni, da d'Annunzijeva komedija ni resna. A že od novembra l. 1918 je bil položaj skoraj brezupen. Italijansko geslo „Ci siamo e ci resteremo“ (tukaj smo in tu ostane-mo) je pomenilo več nego vse naše zdravice Wilso-nu. Preveč smo se slepili z lepimi političnimi teorija-mi, ki bi pomenile čudež v zgodovini človeštva, če bi obveljale že izza te vojne. Mi vedno zahtevamo ču-deže in ako nismo uslišani, izgubimo vero v pravico. Mnogo jih je med nami, ki bi hoteli, da že jutri za-vladajo boljševiki po vsi Evropi. Iz zmede, ki bi na-stala, bi se porodila naša popolna svoboda kakor bo-ginja Palada iz morskih pen. Toda ta up je skrajno škodljivo slepilo. Že zdaj polagajo Italijani velike na-de na zmago komunistov v Jugoslaviji. Če računamo z boljševizmom, ne moremo govoriti o narodnostnem vprašanju, razen v slučaju, ako se preobrat pojavi samo pri narodnem nasprotniku, kakor kalkulirajo Italijani. Rešitev ne bo prišla od zunaj, temveč iz nas samih. Odvisna je od tega, kako se bodo ustalile pri nas politične in socialne razmere.

Naša javnost zre z nezaupanjem v bližajoča se pogajanja z Italijo. Na italijanski strani se priprav-ljajo še drznejše zahteve. Italija hoče imeti gorenjski trikot s karavansko železnico. Ve sicer, da bo nalete-la na odpor Jugoslovanov, toda nji je popolnoma — prav, če pogajanja obtiče na mrtvi točki.

In mi? Mi zahtevamo najmanj, kar smemo po pravici zahtevati. To je prva Wilsonova črta. Toda ta zahteva je prazen zvok, če vsa naša javnost ne prisili Italije k spoznanju, da so goljufivi italijanski

api na oslabitev naše države. Volitve za ustavotvor-
no skupščino bodo za italijanske meje tistega pome-
na, kakor plebiscit za severozapadno mejo proti Av-
striji. Ali bomo tudi tu postavili svojo svobodo na
tehtnico? Italija se mora prepričati, da so množice
našega ljudstva že premagale psihozo podjarmljenosti,
da je izginil ves strah pred nedavnimi zatiranci,
in da ima naš narod vero in zaupanje v lastno moč.
Če ne moremo dvigniti orožja in na bojnem polju do-
seči sporazuma, nam preostane samo ta korak, da
budimo Italije iz njene slepe vere. Ta vera ji kati o-
ko in otežkoča spoznanje. Naša naloga je, da se o-
gibljemo nepotrebne nervoznosti, opustimo pa misel v
politične dušnje, ki bi naj končali naš spor z Italijo.
Nemogoče je, da bi živela Italija še dolgo v tem du-
ševnem položaju. Svojo goljufijo mora priznati prej,
nego bomo mi z našimi četami prekoračili njene nove
meje.

Bodimo državotvorni.

Malo je stvari, ki bi o njih imeli ljudje tako
različne in povrh tega še nejasne pojme, kakor jih
imajo o državi. Enim je država birič, ki pobira dav-
ke, drugim pa žandar, ki lovi po vasi tatove in pre-
tepače. Revnejšim slojem je mora, ki jim čepi na
hrbtu in spremlja vsak grizljaj borega vsakdanjega
kruha; bogatejšim pa je kakor tisti pravilni bik, ki
s svojo čudovito močjo brani pristop sovražnikom hi-
še, ima pa povrh tega zlate rogove. Prav posebno se
v današnjih časih ni nikdo zadovoljen z državo. Vse
godrnja, psuje in zabavlja. A vendar je danes drža-
va potrebna bolj kot kdaj prej. Ravno v tem go-
drnjanju in nezadovoljstvu se kaže, da ljudstvo hoče
nekaj boljšega, kakor je to, kar ima krog sebe. Voj-
na ga je naučila čutili socialno, razgalila pa mu je
pred očmi vso bedo in zlo današnje družbe. S tem,
da hrepeni po boljšem, protestira proti sedanjim raz-
drim razmeram in zahteva red, podrejenost skupnim
interesom. Kdo bo napravil ta red? Brez dvoma dr-
žava. Toda že naprej se jih „sto oglasi“, rekoč: Dr-
žavi ne zaupamo. Odklanjamo jo!

To je dokaz, kako nejasne pojme imajo ljudje o
državi. Deloma imajo prav oni, ki trde, da je dana-
šnja država samo nasilje enega sloja nad drugimi in
da je že nešteto krat ogoljufala tiste, ki so ji zaupali.
Toda krivda ne bo nikakor na državi kot taki, ker
država ni stvar, ki bi se dala tipati, ni gmotno telo,
ampak krivda je v pomanjkanju državotvorne zave-
sti pri državljanih. Malo jih je, ki se zavedajo, da
oni osebno tvorijo državo in da je v državi toliko re-
da, kolikor ga je med državljanji. Ravno to, da velika
večina ljudi smatra državo za nekaj, kar ni v ljudeh,
kar plava po zraku, ravno to je vzrok, da je bilo ne-
kolikim ljudem ali pa enemu sloju mogoče neomejeno
zaplodati nad drugimi. Čim bolj je v ljudeh vsled
splošnega kulturnega napredka rasilo spoznanje o
bistvu države, tem težje je bilo onim brihtnejšim go-
spodovati v državi. Vedno bolj so popuščali vajeti,
vedno bolj so se krčile njihove pravice. Tako je pri-
šlo do ustave, do splošne in enake volilne pravice,
do parlamentarizma. Toda vse to še ni dovolj; da-
našnja država še iz daleč ne odgovarja svoji nalogi.
Krivda pa zopet ni na državi, temveč na državljanih.
Bolj ko so državljanji državotvorni, tem popolnejša je
država. Država je tedaj nekaj stalnega (konstantne-
ga), spreminjajo se pa državljanji. Tam, kjer držav-
ljani skoraj nič ne uplivajo na vladno moč, kakor n.
pr. v Abesiniji, je država še danes tisto, kar je bila
v Evropi pred tisoč leti. Vlada samovolja kralja in
njegove klike. Od te stopnje pa jih imamo lepo vrsto
navzgor, toda viška ni dosegla nobena država na
svetu in je verjetno, da ga ne bo. Vidimo namreč,
da se posamezni narodi prej izčrpajo in vsled kul-
ture omehkužijo ter padejo v takozvano dekadenco, ra-
di katere trpi državotvornost in država gre nazaj.
Komunistični nauk hoče najti zdravilo temu in se tru-
di, da ustvari nov tip države. Da bo sodobno social-
no gibanje temeljito preosnovalo in znova prekrvasilo
družabne razmere, o tem ni dvoma, toda nove drža-
ve ne bo moglo ustvariti brez državotvornosti posa-
meznih državljanov. Prvi začetki v Rusiji so jasen
dokaz. Sedanja sovjetska država stoji pravzaprav
mnogo nižje, kakor n. pr. katerakoli evropska drža-
va. Par ljudi vsiljuje svoje voljo milijonom drugih.
Ker to ni šlo zlepa, je moralo iti zgrda. Tako so na-
sprotniki vojaštva ustvarili najhujši militaristični si-
stem, kar jih imamo v naši dobi. Le z njegovo pomo-
čjo vzdržujejo oblast nad državljanji. To nikakor ne
odgovarja višjemu stanju države, ali na ta način so
nastale države privilegirancev, države, kjer so vla-
dali posamezniki in si lastili vso oblast nad ubogim
ljudstvom. To stanje je v ostalih evropskih državah
že zdavnaj premagano. Vzrok je v popolnem pomanj-
kanju državotvorne zavesti v ruskem ljudstvu. Izklju-
čeno je, da bi se tam razvil drug tip države, ne re-
čemo pa, da bi se ne razvil drugi socialni red.

To je par splošnih načel. Iz njih lahko posne-
mamo, da ni država nič drugega, kakor neka skup-
na volja, ki ustvarja iz posameznikov celoto. Najiz-
razitejši ud te skupne volje pa je zakon. Brez zakona
je država nemogoča. Zakoni pa imajo dvojno last-
nost: ali zahtevajo od mene neko osebno žrtev v prid
celote, ali pa dajejo meni gotovo korist, ki jo imam od
tega, ker sem podrejen celoti. Radi tega vidimo, da
imajo tiste države, ki po državotvorni zavesti svojih
državljanov stoje višje, boljše in pravičnejše zakone.
Pravičnost in svobodoljubnost vladarjev in vlad je
prazna pena, dokler ni v državljanih dovolj državot-
vorne zavesti, pa naj bo država kapitalistična ali
boljševiška! Modri in pravični zakoni nastajajo samo

tam, kjer so državljani prešinjeni z državotvorno za-
vestjo.

Bodimo tudi mi državotvorni. Smešno je, kako
se pri nas zabavlja čez državo. Krivda je na tem,
ker nimamo dovolj državotvorne zavesti, ker nam se
manjkajo jasni pojmi o državi. V veliki meri je temu
kriva preteklost. V Srbiji je bila državotvorna zavest
najbolj živa. Vsako pokolenje je sveto čuvalo spomin
na staro srbsko državo. Občudovanja vredna je tržev-
nost, s katero je Črni Jurij ustvaril prve temelje se-
danji jugoslovanski državi. Bil je ustanovitelj nove
države, nastale na razvalinah turškega despotizma,
in vendar je že naslednja leta podaril narodu usta-
vo, kolikor je največ bila v takratnih razdrapanih
razmerah mogoča. Ta državotvorna zavest srbskega
dela našega naroda se je najlepše pokazala v letih
1912—1918, ko je srbski državljani žrtvovali državi
skoraj vse, kar je imel. Navzlic temu pa ni med Sr-
bi toliko nejevolje nad državo, kakor pri nas. Mi
namreč nismo imeli niti spominov na lastno državo,
niti interesov na takratni avstro-ogrski monarhiji.
Nam je država bila mačeha, ki je dajala drugim z
maslom pomazani kruh, nam pa trd ovseni hleb. Na-
vajeni smo gledati v državi sovražnika.

Bodimo v novi narodni državi državotvorni! —
Država ne bo sama po sebi postala boljša, pravič-
nejša itd., če se ji bomo s svojim brezplodnim god-
rnjanjem odtujevali. Iznebimo se vendar misli, da je
država eno in državljanji drugo. Če bomo državo is-
kali izven sebe, jo bodo imeli še dalje v rokah izko-
riščevalci in nasprotniki ljudstva.

Naša Jugoslavija ima poleg zunanjih sovražni-
kov in njihovih zaupnikov v naši državi dve vrsti
notranjih nasprotnikov. Eni gledajo v državi strahilo,
o teh smo se pravkar pomenovali. Nevarni so pa tu-
di tisti, ki gledajo v državi — malika. Države ne sme-
mo ne omalovaževati ne precenjevati. V nji ne sme-
mo videti slamnatega moža, ki se postavi za vrabce
v proso, ne lesenega malika, pred katerim bi pokle-
kali in ga v strahu oboževali. Biti državotvoren Ju-
goslovan pomeni, videti v jugoslovanski državi sku-
pno voljo po dolgih zgodovinskih dobah ujedinjenega
naroda, da to ujedinjenje ohranimo in v okvirju dr-
žavne misli ustvarimo novo socialno, politično, kul-
turno in gospodarsko življenje vseh Jugoslovanov.
Kako naj ustvarimo, to ni več stvar državotvornosti,
marveč vprašanje političnega naziranja. Treba pa je,
da smo ne le državotvorni Jugoslovani, temveč tudi
državotvorni ljudje, ljudje, ki streme za napredkom,
izpopolnitvijo in kar najširšim razvojem lastne drža-
ve in katerih cilj je država nad državami: človeštvo.

Politični pregled.

Jugoslavija.

O položaju na Koroškem poročamo v uvod-
nem članku. Koliko bo izguba Koroške vplivala na
nadaljni potek naših obmejnih sporov, se v tem tre-
natku ne more reči. Še pred začetkom pogajanj za-
hteva italijanska javnost nov del naše zemlje.
V neki meri je to odmev koroških dogodkov. Sicer so
Italijani že del časa naglašali, da imajo pravico do
karavanske železnice, če Jugoslavija ne zmaga pri
koroškem glasovanju. Ako bi Italijani prodrli s svo-
jo zahtevo, bi izgubila Jugoslavija še kakih 40 tisoč
Slovencev. Najlepša pokrajina Slovenije, Gorenjska z
Bledom, Bohinjem in Jesenicami, bi pripadla Italiji.
Proti tej nečuvni drznosti se bo dvignil ves narod.
Pogajanja se prične tje dni nekje v Švici, po drugih
vesteh pa v bližini Rima. Našo državo bo zastopal
zunanj minister dr. Trumbič, kateremu bodo dodel-
jeni eksperti. Italija pa bo zastopana po zunanjem mi-
nistru grofu Sforza. Natančnih in zanesljivih vesti o
navodilih, ki jih je dal dr. Trumbič ministrski svet,
javnost še ni dobila. Baje bo beogradska vlada zav-
zela svoje stališče šele potem, ko bo Italija stavila
pogoje. Negotovost, ki vlada v naši javnosti radi ja-
dranskega vprašanja, se po dogodkih na Koroškem
še težje čuti. Velik del jugoslovanskih državljanov do-
biva vtis, da gotovi krogi slepomišljijo z življenskimi
potrebami narodnega in državnega jedinstva. Zlasti
Slovencev se spriče neverjetne brezbrzičnosti in lah-
komiselnosti beogradske vlade polašča mučen dvom,
da smatrajo dotični krogi našo zemljo in naš narod za
nekako kompenzacijsko blago. Italijani pa črpajo vso
svojo moč iz naših političnih napak in slabosti.

Rusija—Poljska.

Poročali smo že o vojni, ki staja vodila dva
sprta slovanskega naroda: Poljaki in Rusi. Vojna je
trajala več mesecev. Začeli so jo Poljaki, katerim so
evropske velesile zagotovile svojo pomoč. V sovjetski
Rusiji je vzbudila vojna proti Poljakom precejšnje
vznemirjenje. Nasprotje med Rusi in Poljaki je že
stare, nasrečen položaj Rusije in ujedinjenje Poljske
je priložilo še več olja v medsebojno sovraštvo in za-
vist. Tem večje ogorčenje se je dvigalo proti Poljski,
ko so Rusi izvedeli, da stoje za Poljaki zapadnoev-
ropske države, ki so Rusijo oskubale in pahnilo v ne-
srečo, da jim ni bilo treba deliti plena z njo. (Sovjet-
ska Rusija je pod pritiskom poljske ofenzive pozabila
na svoje „internacionalno stališče“ in se je spustila
v boj za rusko zemljo. V rdečo vojsko so vstopili tu-
di protiboljševiški elementi. Med poveljniki je bil zna-
ni general Brusilov, katerega so par tednov pozneje
— če je res — boljševiki odstavili in ustrelili. Pravi
odločen nastop ruske vojske je porazil na več mestih
spčetka slabo organizirane in neodločene Poljake.
Rusi so prodrli do Varšave in ji grozili z obkoljen-
jem, pomandrali so ukrajinske poljane in prispeli

pred Lvov. Medtem pa so se tudi pri Poljaki zgodile
važne spremembe. Organizirali so na novo svojo voj-
sko in pritegnili v vojno proti Rusom vse, kar se je
dalo vporabiti. Poljska protiofenziva je imela nagel
uspeh. Rusi so bili vrženi preko Njemena in Varšava,
mati Velike Poljske, je dihala svobodneje. Tudi
iz Galicije so jih vrgli. Na Krimu je začel ofenzivo
protiboljševiški general Wrangel. Zbral je prostovolj-
ce iz raznih krajev in osvojil več močnih ruskih po-
stojank. Tako je na več mestih tekla ruska kri od
ruskega ali pa slovanskega meča. Poljaki so dosegli
važen uspeh, ko so se sporazumeli z Litovci, ki so
jim bili kljub temu, da jih je malo po številu, precej
nevarni, ker so lahko Poljakom vsak čas segli za hr-
bet. Litovci in Leti so simpatizirali z Rusi. Izza voj-
nih in diplomatskih uspehov Poljske je morala sov-
jetska Rusija priznati svoj poraz. Dogovorili so se,
da se pogajajo v Rigi. Pri teh pogajanjih sta stavila
nasprotnika pogoje, ki smo jih že naznanili v našem
listu. Premirje in preliminarni mir je Rusija podpi-
sala dne 11. i. m. Med drugim se je obvezala prizna-
ti neodvisnost Ukrajine in Bele Rusije. Ruska drža-
va, ki je bila itak dovolj okrnjena od vojnega polo-
ma, je izgubila zdaj še dve važni pokrajini. Dejansko
jih je izgubila že prej, toda vsled pritiska Poljakov
je morala sedaj priznati, da sta Ukrajina in Bela
Rusija popolnoma neodvisne od nje. Verjetno je, da
boste obe državi to neodvisnost tudi v bodočnosti bra-
nile in moramo raditega računati z dvema novima
slovanskima državama, dasiravno moč Slovanstva z
njima prav nič ne pridobi — koristi bodo imeli tuji.
To je slovanska usoda!

Tedenske novice.

Prof. dr. Kovačič, ki si je pridobil velikih za-
slug za našo severno mejo, je pri avtomobilski
nezgodi blizu Frama ponesrečil. Dobil je težke
notranje poškodbe. Njegovo stanje pa ni nevarno
in je upati, da bo kmalu okreval. Odličnemu
prijatelju obmejnih Slovencev želimo skorajšnje
ozdravljenje.

Avtomobilske nesreče so v zadnjem času kar
na dnevnem redu. Nedavno je ponesrečil italijanski
delegat pri razmejitveni komisiji, te dni pa naš
ekspert preč, g. prof. Kovačič. Na Gorenjskem
je postal žrtev avtomobilske nesreče hrvaški
novinar Zvonimir Biljan, ki je prihitel s svojim
avtomobilom iz Zagreba na pomoč našim Ko-
roščem. V več slučajih je avto povozil osebe na
cesti. Kmetje se pritožujejo, da je avtomobilski
promet vedno večji, avtomobili švigajo semintja
kakor prej navadna kolesa. Mnogo trpe pri tem
ceste, katerim posvečajo okrajni odbori premalo
skrb in so že v takem stanju, da bodo kmalu
obtičali vozovi, avtomobili in biciklisti. Nesreče
bi se lahko zabranile, toda treba je več pazlji-
vosti. Menda se kaže tudi tukaj bolezen našega
časa — lahkomišelnost.

Kje je drobiž? Že opetovano so poročali iz
Beograda, da je prispelo tja toliko in toliko va-
gonov kovanega jugoslovanskega drobiža. Po
teh vesteh, ki so pa menda pretirane, bi morala
biti napolnjena z drobižem vsa skladišča finanč-
nega ministra. Radovedni smo, zakaj ne pride
ta drobiž v promet, četudi ga ni toliko, kot ho-
čejo beogradske vesti. Čas je že, da se rešimo
avstrijskih eunj, ki nam jih dobri nemški sosedi
vtihotaplajo vsak dan nekaj. V prometu kroži
toliko razcapanih eno- in dvekronskih bankovcev,
da se jih mora človek ogibat, kakor ušive be-
raške suknje, čeprav v vsaki trgovini in gostilni
silijo z njimi. Pravilno žigosani bankovci so prav
redki; ogromna večina nosi pečate vseh mo-
gočih izdelkov in tvrdk, ki so vsi neveljavni in
samo vsled svoje velike množine ostajajo v pro-
metu. Škoda, ki je radi vtihotapljenja eno- in
dvekronskih bankovcev zadela državne finance,
znaša več milijonov. Ven z kovanim drobižem!

Promet med Ljutomerom in Gornjo Radgona je
zopet vpostavljen. Kakor doznavamo, so rad-
gonski Nemci dovolili prevoz nove lokomotive
le pod pogojem, da se je radgonski mestni ob-
čini dovolil izvoz drv iz njenih gozdov na našem
bregu Mure. Skrajni čas je, da vlada uredi vpra-
šanje jugoslov. tranzita na avstrijskem ozemlju
od Špilja do Radgone. Če vlada res ne more
zlomiti kljubovalnosti nemških banditov v rad-
gonski okolici, naj odkrito pove, da Nemci ne
dovolijo izvršitve mednarodne pogodbe in da mi
nimamo sredstev, da jih k temu prisilimo. Kmalu
bo že mesec, kar so v seji deželne vlade skle-
pali o jugoslovanskem tranzitu na omenjeni progi
ter na cesti iz Gornje Radgone čez Radgono v
Prekmurje. Kaj so sklenili, vedo samo pri vladi.
Zahtevamo pa pojasnilo, ali so se že vršila nova
pogajanja z graško vlado? Ni treba povdarjati,
da je gospodarski položaj teh krajev skrajno te-
žaven. Prebivalstvu se nanaša milijonska škoda,

ker ne more vnovčiti pridelkov. Cene so višje kakor drugod, ker so dobavni stroški neprimerno višji. Najbližje železniške postaje, ki vežejo te kraje z Jugoslavijo, so Maribor, Ptuj, Ormož. Vlak med Gornjo Radgono in Ljutomerom ne bo dolgo strašil vrabcev, če bo toliko težav z dobavo premoga in drv ter s popravki stroja. Pričakujemo, da bo vlada čimprej subvencionirala pripravljala dela za zgradbo nove železnice med Ljutomerom in Ormožem, oziroma Murško Soboto in Ljutomerom ter da se bo pripravljali odbor z vso resnostjo lotil dela. V tem je edina pomoč.

Radi polčaja na Koroškem so se vršili v Ljubljani in v Mariboru protestni shodi. Velike ljudske množice so zahtevale, da se vsled sleparij potvorjeni plebiscit ovrže in da naša vlada poskrbi za varstvo ogroženih koroških Slovencev.

Bogodti na Hrvaškem so izvali v našem Narodnem predstavništvu večdnevno debato, ki je bila stvarna in resna. Razni govorniki so bičali napake vlade in političnih strank, vzdržali so dostojen ton in pokazali takšno umevanje parlamentarnega duha, da kaj takega Narodno predstavništvo še ni doživelo. Na predlog poslanca Manojloviča se je ustanovila posebna komisija, ki bo upor hrvatskih kmetov preiskala in dognala krivce.

Izgredi proti Nemcem v Mariboru. Sinoči ob 19. uri se je vršil na Glavnem trgu v Mariboru protestni shod za Koroško. Glavni trg je bil poln občinstva. Zadnje dni se je opazala med mariborskimi Slovenci velika razburjenost. Ne-le da so prihajale iz Koroške neugodne vesti, tudi mariborski nemčurji so se obnašali izzivalno, kakor je to samo pri nas mogoče. Ob pogrebu žrtve nemškega tolovajstva, podnarednika Čuša je par oseb na tako nesramen način izkalilo svojo mržnjo nad Slovenci, da so jih morali zapreti. Včeraj se je izvedelo za izid koroškega glasovanja in za nemška tolovajstva v plebiscitnem ozemlju. Mnogo netiva je dal članek v nekem graškem listu, ki se je prosto korpoltiral po Mariboru, kjer spodnještajerske nemčurje tolsžijo, da se je na Koroškem odločila tudi usoda Maribora in Spodnje Štajerske. Že pri zbiranju množice na trgu je bilo opaziti silno vznemirjenje in ogorčenje proti Nemcem. Gostilne in kavarne so že pred 19. uro zaprli. Po shodu se je začela velikanska množica valiti po Gosposki ulici in med klici „Dol z Nemci“, „Horr ruk Švabi“ razbijati napise in šipe nemčurskih trgovin. To se je nadaljevalo po Slovenski ulici, Aleksandrovi cesti, Vetrinjski ulici in na Glavnem trgu. Množica je razbila več kavarn, ki so bile na glas kot zbirališče Nemcev, med njimi kavarno „Meran“ in „Veliko kavarno“ (bivši Theresienhof). Mnogo dragocenih šip je bilo razbitih na drobne kosce. Le s težavo so pomirili razvneto množico, da ni prišlo do hujših izgredov in nasilstev.

Prekmurškemu Glasniku naznanja Gospodarska zadruga v Gornji Radgoni, da na take neumne napade sploh ne bo odgovarjala. Pametni Prekmurci klobasarijam Glasnika ne verjamejo, kdor pa te neumnosti verjame, je sploh pomilovanja vreden, kakor g. urednik sam. Za gospode krog Prekmurškega Glasnika bi bila prevelika čast, da bi jim žrtvovali par centimetrov časnikarskega papirja.

Hrvatska pučka stranka, katere stebri so mladi ljudje, večinoma posvetnega stanu, ki so se navzeli idej našega dr. Kreka, si v zadnjem času pridobiva vedno več tal med hrvatskim ljudstvom. Zlasti je močna v Sremu, kjer se je vršilo poslednje tedne več velikih zborovanj, Tudi med Bunjevci in Šokci se močno razširja kat. ljudsko gibanje. Na sestanku zaupnikov v Zagrebu je minister dr. Korošec razvil volilni program. Tudi Hrv. pučka stranka se je izrekla za narodno in državno jedinstvo, ter za široko pokrajinsko samoupravo.

Umazanost volilnega boja na Hrvaškem spričuje vest, da bo tudi zloglasna Frankova stranka posegla v volitve. O nji je znano, da javno rovavi proti obstoju naše države, njen voditelj dr. Ivica Frank je še sedaj v službi Nemcev in Lahov. Ker je sama preslabotna, išče zaveznikov. Najbližji po programu so ji Radičevci, toda pogajanja so se vsled nekkih osebnih nasprotstev razbila. Kakor se poroča, se nameravajo Frankovci pridružiti Hrvatski zajednici, ki zahteva federalistično ureditev naše države, ker ve, da bi jo to hitro ugonobilo. Pogajanja še niso zaključena. Par pamet-

nejših politikov bi v tem slučaju izstopilo iz zajednice.

Proč z zelenimi trakovi! V nekem ljubljanskem listu čitamo: Med nami je še marsikaj opičarskega, a najbolj bode v oči poštenega Slovenca krofarski klobuk z zelenim trakom. Ko je še živea stranka ptujskega „Štajerca“, so nosili take klobuke njegovi pristaši, da so se Nemci in nemškutarji že od daleč spoznali. Klobuk z zelenim trakom in metla je znak odpadništva in našega hlapčevstva. Kdor se ne more ločiti od teh simbolov, naj si naroči še gornještajerski in gornjekoroški krof.

Volilnih shodov, ki se vršijo v zaprtih prostorih, ni treba naznanjati. Pač pa se morajo naznaniti shodi pod milim nebom okrajnemu glavarstvu vsaj 1 dan poprej. Kazni, ki so določene za mitilce in razbijalce shodov, so zelo ostre.

Ukradeno kolo. Dne 13. oktobra ob pol sedmih zvečer je bilo ukradeno v gostilni Vavpotič (pri Le-denici) v Gornji Radgoni moško kolo, model št. 75, izdelek „Vasnerad Steyr“ s torbo iz italijanskega platna sive barve. Kdor kolo izsledí, dobi 400 K nagrade. Nagrada se izplača v gostilni Vavpotič v G. Radgoni, kjer je tudi oddati kolo, oziroma naznaniti zanesljive podatke o tatu.

Gornja Radgona—Ljutomer. Otvorjen je redni osebni promet na progi Gornja Radgona—Ljutomer. Vozijo nastopni vlaki: 1. Odhod iz Ljutomera 6.22, prihod v Gornjo Radgono 7.12. — 2. Odhod iz Ljutomera 17.31, prihod v Gornjo Radgono 18.21. — 3. Odhod iz Gornje Radgone 7.57, prihod v Ljutomer 8.46. — 4. Odhod iz Gornje Radgone 19.03, prihod v Ljutomer 19.52.

Popisovanje živine in vozov, ki je bilo začasno ustavljeno, se bo po odredbi vojnega ministrstva vzpet nadaljevalo. Opozarjamo naše ljudi, da se ne vznemirjajo radi tega. Popisovanje ima namen ugotoviti stanje živine in vozov v naši državi, ker vojaške oblasti nimajo nobenih podatkov. Tudi davno v mirnih časih, ko ni bilo ne duha ne sluha po vojni, so občine popisovale živino in vojaške oblasti klasificirale konje. Popisovalo se bo po občinah.

Proti domačim obrtnikom, ki popravljajo kmetom plote, preše, ute, škednje in druga mala poslopja nastopajo okrajna glavarstva in jih hudo kaznujejo. Take glasove dobivamo iz področja celjskega in mariborskega okrajnega glavarstva. Proti poštnim domačim slovenskim obrtnikom, ki kmetu za nizko plačo popravijo razne malenkosti, se tako postopa. Reveži morajo plačati po 500 K in še več kazni. Dik tirajo se jim zaporne kazni, ker so pogorelcem z delom priskočili na pomoč! To je sveti birokracijus, ki je žel sedaj na Koroškem take uspehe!!! Kmetiska zveza se je pritožila proti takemu postopanju.

Jesenski večeri se bližajo. Ob dolgih večerih naš kmetijski človek rad poseda za mizo in obrne kak časopis ali lista po knjigi. Nekoč je bila v mnogih slovenskih hišah lepa navada, da je najstarejša hči glasno brala, ostali pa so sedli krog mize ali za peč in so poslušali. V takih hišah je bilo vedno več miru in zadovoljstva, kakor drugod. Treba je, da ta lepa navada zopet oživi. Izobraževalna društva naj poskrbe, da bodo društvene knjižnice skrbno urejene in pripravljene za izposajo. Društveniki naj pridno agitirajo in vabijo zlasti mladino k čitanju dobrih knjig in časnikov. Bolj kot kdaj nam je treba prave ljudske izobrazbe. Mislimo ob letošnjih jesenskih in zimskih večerih pred vsem na izobraževalno delo. Ker je knjiga v današnjih razmerah draga reč, bi bilo umestno, ako bi se pri nas uvedle „potujoče knjižnice“, ki so na Danskem in Švedskem veliko storile za ljudsko prosveto. V večjih krajih bi bilo priporočati predavanja in večerne tečaje. Ob takih večernih sestankih se lahko tudi mnogo stori za naše liste. Marsikdo iztakne kako pametno, naj jo le zabeleži in pošlje uredništvu. Mi imamo premalo stika z ljudstvom in vendar so listi za to, da zastopajo in tolmačijo ljudske težnje in potrebe. Citatelju bo postal tudi list ljubši znanec in tovariš, če bo živel v tesnejšem stiku z njim. Naj nikdo ne misli, da ima preokorno roko in premalo spretno pero. Glavno je, da pisec izrazi misel, za obliko poskrbi urednik. Dandanes imamo toliko potreb in zahtev v gospodarskem, političnem in kulturnem oziru, da ne bo težko najti novih misli. Na delo tedaj!

P. n. župnijske urade opozarjamo, da blagovolijo takoj naročiti spovedne listke za prihodnje leto, ker je ob Novem letu tiskarna navadno močno zaposlena. — Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Dopisi.

Goraja Radgona V torek 12. t. m. so neznan razbojnik napadli voznika Adamiča iz Lutverec v Očeslavcih, ko je peljal petrolej v Gornjo Radgono iz Maribora. Z veliko težavo je voznik zbežal v bližnjo hišo, na kar so razbojnik popihali. Posebno v Črnem lesu pri Sv. Lenartu ni varen noben voznik. Te dni se je dogodilo več slučajev, da so bili vozniki in kolesarji napadeni pri belem dnevu, po noči pa sploh ne upa nikdo skozi te lesove. Škrajni čas je že, da se napravi red in poskrbi za varnost na cesti Maribor Gornja Radgona, posebno sedaj, ko gre skoraj ves promet in v Gornjo Radgono in gornje Prekmurje po tej cesti.

Radgona. Pretekli pondeljek so dobili naši Heimwehrovci velike množine pušk in municije. Bajе imajo namen, o prvi priliki napasti Gornjo Radgono in apačko kotlino. Moč Heimwehra je narasla tako, da tudi nemška financa in orožništvo ne more storiti ničesar proti tem banditom. Vsak pobalin pri nas je oborožen od nog do glave in naši mogotci, ki so jih oborožili, so si sami v skrbeh, kako bi jih krotili. Hvalijo se, da imajo oboroženih nad 30.000 bivših vojakov in čakajo samo na povelje Brodmanna, da napadejo jugoslovanske straže na meji. V torek 12. t. m. nameravajo prirediti tukajšnji Nemci veliko slavnost v proslavo koroškega plebiscita. Prireditelji slavnosti zagotavljajo ljudi, da pride za Koroško kmalu na vrsto Gornja Radgona in Apače. V to svrhu organizirajo po koroškem vzorcu Heimatsdienst in posebne bande, ki bi naj zasedle te kraje, Kolklo je na tem njihovem govoričenju resnice, ni znano, toda pripravljajo se in pri čudnih razmerah v Jugoslaviji je seveda vse mogoče. Dr. Kamnikar še vedno trdi, da bo Avstriji priboril tudi velik del desnega brega Mure. Tudi o tem v Radgoni več ne dvomimo, ker naši jugoslovanski politiki nimajo časa misliti na naše meje, ampak jim je prva skrb strankarija in izvozna politika.

Književnost.

Igre za naša dekleta. Dekliških iger za naše odre silno manjka, ker so vse dosedanje že stokrat preigrane. Zato je priznani pesnik Silvin Sardenko spisal štiri igre, ki se odlikujejo po svoji globokosti, lepoti in umetnosti. Prvi dve sta nabožne vsebine, a drugi dve posvetae. Zbirka nosi naslov: „Nedeljske ure na društvenih odrih“ in se naroča pri Krekovi prosveti v Ljubljani, Poljanska cesta 4. Stane izvod 15 K, 7 izvodov skupa 95 K. Hitro naročajte, ker je zaloga majhna.

Volilni red za ustavotvorno skupščino. Priredil dr. Stefan Sagadin. 1920. Založila Tiskovna za druga v Ljubljani. 100 strani, cena 16 K po pošli 1 K 20 v več. Pravkar je izšel volilni red za ustavotvorno skupščino. Priredil ga je dr. Stefan Sagadin načelnik v ministrstvu za konstituantno. Brošura ne obsega le volilnega zakona, marveč tudi prav lepe razlago o proporenih volitvi, o volitvah s kroglicami ter navodila, kako je razumeti vse druge volilne predpise. Brošura je potrebna za vsakogar, ki se zanima za volitve, zlasti jo morajo imeti županstva in drugi uradi, ki se bodo bavili z volitvami. Volilni red se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Zbirke ljudskih iger pod naslovom „Ljudski oder“ izide meseca septembra v založbi SKSZ. Natisnjene bodo popolnoma nove igre. Cene posameznega zvezka — obsegal bo 100 strani — je 10 K. Pravico predstavljati te igre ima samo tisto društvo, ki naroči najmanj 10 izvodov. Društva se tem potom pozivljajo, da že sedaj naroče to zbirko iger in pošljejo z naročilom vred tudi denar. Na naročila brez denarja se ne bo oziralo. Naroča se pri tajništvu SKSZ., Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

Novejše!

Izid plebiscita razglašen. Pri seji plebiscitne komisije dne 13. oktobra ob pol 23. uri zvečer je predsednik komisije Peck razglasil izid plebiscita v koroški coni A, ki je nastopni: Okraj Rožek za Avstrijo 1930, za Jugoslavijo 2318, skupaj 4298, Borovlje za Avstrijo 6427, za Jugoslavijo 4981, skupaj 11.408 glasov, Velikovec za Avstrijo 8306, za Jugoslavijo 2444, skupaj 10.750 glasov; Pliberk za Avstrijo 5312, za Jugoslavijo 5535, skupaj 10.347 glasov. Avstrija ima torej 6747 glasov večine ali pa 59%; na Jugoslavijo odpade 41 odstotkov oddanih glasov. Na vprašanje, če je to oficijelen razglas, je predsednik to potrdil. Nato je podal naš zastopnik Jovanovič izjavo, da bo svojo vlado o tem obvestil in počakal njenega odgovora. Konstatira pa že sedaj, da je 15.278 glasovalo za Jugoslavijo in da kraljevina SHS na te Slovence nikdar ne bo pozabila, in jih tudi ne bo zapustila. Na to izjavo se je gospoda od plebiscitne komisije čudno spogledala. Predsednik Peck je bil razburjen in je izjavil, da bo prihodnja seja jutri ob 11. uri predpoldne.

Naš protest proti plebiscitu. Naš delegat bo podal protest proti plebiscitu. Protest je utemeljen s stvarnimi dokazi, da ugotovljeni izid glasovanja ne odgovarja volji večine naroda v plebiscitnem ozemlju. O protestu bo razpravljal vrhovni svet v Parizu, kateremu se predloži istočasno s poročilom plebiscitne komisije.

Demonstracije v Mariboru, ki so se razvile v izgredih proti Nemcem, so dobile tak značaj, da je moralo vojaštvo razpršiti besno množico, med katero se pomešalo tudi več nemčurjev in praktičnih „boljševikov“, ki so napadali celo slovenske trgovine. Trezni Slovenci se niso strinjali z divjanjem enostransko nahujskane ulice. Oblasti zasledujejo krivce.

Pristaši! Sirite naše liste!

LISTEK.

Zidovska nevarnost.

Boj proti Zidom se je pričel na celi črti. Ta boj ni toliko proti židovski veri, kolikor boj proti uveljavljenju židovske moči v svetovnem koncertu. Židovska vladaželjnost pa ima korenine v judovski veri, ki jih uči, da so izvoljen narod, narod nad narodi. Židje proglašajo to trditve za bav-bav, s katerim strašijo njihovi nasprotniki. Toda nepristranskemu opazovalcu ne more uiti dejstvo, da so židje na krmiču dveh struj naše dobe: kapitalizma in boljševizma. Čuden je ta paradoks, toda po dolgem razmišljanju nam ostane samo to, da ga ugotovimo.

Zidovski velekapital se že dolgo bori za nadvlado v narodnem gospodarstvu vseh civiliziranih dežel. Jud ima denar, to je star pregovor. Kje ga je vzela? Res je, da je priden in da dela. Toda to delo — spekulacija z denarjem in blagom — in brezobzirno zasledovanje jasno določenega cilja izčrpa v tako mali meri njihove duševne in telesne moči, da so židje kljub svojemu dvestisočletnemu potikanju po Evropi ne le ohranili prvotne zmoglosti, marveč se izpopolnili do povprečne dovršenosti. Mnogo je pripomoglo k temu čisto, pravno življenje židovskih družin, dasiravno so bili židje tisti, ki so drugod z užitek sejal nepravost in razkošje. Židje so s svojim ogromnim kapitalom našli ugodna tla v vseh evropskih državah. Pa naj je bilo še tako malo razpoloženja za njih, njihova vztrajnost in bogastvo sta raztalila led povsod, kjer sta ga našla proti sebi. Svetovno znana so imena židovskih multimilijonarjev Rockefellerja, Rotschilda in mnogih drugih. Židovski kapital leži v največjih podjetjih in napravah, obvlada velika paroplovna podjetja, železnice, prekope, tovarne in plaže. Židje imajo v rokah mnogo velikih bank, odločujejo o pisavi raznih svetovnih listov, ki predstavljajo velesilo za se. Kjer le mogoče, povsod se vsili žid. Vse hoče imeti, pri vsem si priboriti besedo, polagoma tudi odločilno besedo. Odkod ta silna proz-

nost, gibčnost in prilagodljivost semitskega naroda? Kaj hoče med samimi tujimi rasami?

Toda kapital sam ni bil dovolj. Kapital plodi bedo in njena ogromna armada postaja nevarna za kapital. Zadržati pohod te armade je nemogoče, toda drugačen je položaj, če so voditelji „naši“ ljudje. Tako so mislili židje. V Londonu se nahaja zapisnik „sveta najmodrejših in najstarejših Sionov“, t. j. tajne organizacije sveta. Poteka je l. 1905, a objavili so ga letošnji „Schweizerische Republikanische Blätter“. Ta organizacija ima svoje svete v vseh krščansko-narodnih državah in je poučena do pičice natančno o političnih svetovnih zadevah. V sporazumu s temi sveti proučava načine in sredstva, kako bi židovstvo zavladovalo nad vsem svetom. Najuspešnejše sredstvo je našel najmodernejši svet Sionov v tem, da bi se v države zanesle take ideje, ki izgledajo od daleč silno vabljive, njih praktična izvedba pa zlomi moč teh teles. Predvsem je treba naščuvati socialistične mase, ki se jih mora smotreno in previdno pripraviti za to, da bi razbila obstoječe države in povzročila splešen nered. Iz te zmede bi potem napočila nova doba za židovstvo in židje bi se pokazali kot rešitelji človeštva.

Tako pravi dotično razkritje. Odlični angleški listi že delj časa raziskujejo sumljive zveze med našnjo anarhijo in židovstvom. Sicer so pa nekatera znamenja tako kričeča, da vzbujajo splošno pozornost. Znano je, da so voditelji ruske boljševiške zarote skoraj sami židje, Lenin, Trockij, Čičerin, Kamenov itd. vsi po vrsti so židje. Tako je tudi v drugih samostojnih deželah, ki so nastale iz nekdanjega ruskega carstva. V nedavno se vršivšem kongresu zatiranih narodov v Baku so imeli glavno besedo Judje Na Češkem agitirajo za boljševizem — nemiški židje.

Tako postaja židovsko vprašanje vedno bolj pereče. Na tleh starodavne Palestine se je osnovala zionistična t. j. samozidovska država pod angleško zaščito. Toda židovsko vprašanje z ustanovitvijo samostojne države ni rešeno.

Treba je, da se ustvari enotna fronta proti židom. Njihovo moč moramo zlomiti na kapitalističnem

in socialističnem poju. Kapitalistični družabni red je obsojen k poginu, toda za prehod k preureditvi družbe in človeškega dela moramo imeti natančen načrt in jasne pojme, da se izognemo anarhiji in ne izgubljam po nepotrebnem raznih dosedanjih vrednot. Samo na ta način bomo zadali smrt kapitalizmu in ubili tudi boljševizem. Ena in druga struja vodi v anarhijo, ki jo hočejo temni židovski elementi. Široka socialna zakonodaja v krščansko-narodnih državah in smotreno izpodirvanje židov na vseh področjih, kamor so se vsilili, le v tem leži rešitev problema.

Tudi v Jugoslaviji je židovsko vprašanje aktualno. Hrvatska in osvobojeni kraji bivše Ogrske so polni židov. Židovski kapital obvlada vse narodno gospodarstvo. Posledica tega je, da v mestih cvete razkošje in hiperkultura, na deželi pa nepismenost in beda. Židovski kapital sili v zadnjem času tudi na slovenska tla. Bodimo previdni! Skrbimo zlasti za naše združništvo, ki ima v največji meri zaslug, da nas ni že prej dobil židovski pajek v svoje mreže.

REPERTOIRE

Slov. narodnega gledališča v Mariboru.

Sobota, dne 16. oktobra: Brat Martin. Abon. C-2.
Nedeljo, dne 17. oktobra: popoldne: Hlapci. Izven abon.: zvečer: Kralj na Betajnovi. Izven abon.
Torek, dne 19. oktobra: Zemlja. Abon. A-5.

Franc Seršen v Ljutomeru (pri cerkvi) je dobil ravnokar zopet veliko množino prav močnega in lepega blaga za ženske in moške obleke, vsake vrste šofe, hlače, druke, barhente, vse vrste platna i. t. d. Preskrbite se z blagom pravočasno še pred zimo, ker so ravno sedaj cene najbolj ugodne. Če hočete po nizkih cenah in dobro blago kupiti, oglasite se pri Seršenu v Ljutomeru. V zalogi vedno vse vrste mlinskih sit.

Slovenci širite naše liste!

VABILO

na OBČNI ZBOR

Gospodarske zadruge za Prekmurje, Murško polje in Slovenske gorice,

reg. zadr. z omej. zavozo,

ki se vrši v nedeljo, dne 24. oktobra 1920 ob pol 9. uri v Posojilnični dvorani v Gornji Radgoni.

DNEVNI RED:

1. Čitanje revizijskega poročila.
2. Sprememba pravil.
3. Slučajnosti.

Ako prvi občni zbor ne bi bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje drugi občni zbor z istina dnevnim redom, ki sklepa pri vsakem številu navzočih združnikov. Načelstvo.

Novi koledarji za leto 1921. Cirilova tiskarna v Mariboru je izdala in razposlila te koledarje za leto 1921: „Žepni bilježnik koledar“, trdo vezan, zelo ličen, pripraven za razne zapiske. Cena s poštnino vred 7.50 K. — „Pisarniški bilježnik koledar“, obsežen, format 26:17 cm, pripraven da stoji na mizi; ima obširne prostore za dnevne zapiske. Stane s poštnino vred 15 K, brez poštnine 12 K. Je gotovo najcenejši koledar te vrste. Oba koledarja se toplo priporočata!

GARJE Jurij Juteršnik

arbelice, kraste, lišaje uniči pri človeku mast proti garjam. Brez vonja in ne maže perila. 1 lonček za ene osebo s poštnino K 12:50 v lekarni TRNKOZY v Ljubljani.

Na debele! Na drobno!

Izjava.

Alojzija Štampar, najemnika hči iz Šalinec, ter Marija Dolamič, posestnika hči iz Šalinec, preključevaje najine obdolitve napram Frančiški Pogorelec, posestniški hčeri v Šalincih, kot nerisnične in izmišljene, ter se zahvaljuje, da nama je ona odpustila in od tožbe odstopila.

Šalinci, 10. oktobra 1920.

Alojzija Štampar, Marija Dolamič.

Pristopajte k „Jugoslov. Matici“.

Miši, podgane, stenice, ščurki

in vsa gelazen mora poginuti ako porablja moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 8—, za podgane in miši K 8, za ščurke K 10—, posebna močna tinktura za stenice K 10—, uničevalec moljev K 8—, prašek za uši v obleki in perilu K 6—, in K 10—, proti mravljam K 10, proti ušem pri perutini K 10—, prašek proti mršom K 10—, mazilo proti ušem pri ljudeh K 5— in K 10—, mazilo za uši pri živini K 6— in 10—, tinktura proti mršom na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 10—, mazilo proti garjam K 10—, pošilja po povzetju zavod za eksport. M. Juteršnik, Zagreb 45, Petrinjoka ulica 3.

MASTIN

primesaj krmi; vsak teden eno pest, če pa se rabi kot nadomestilo za krmo tedaj pa dve pesti. Pet zavojčkov Mastina, prahu za pitanje zdrave, debele živine, za 6 mesecev za vsako živino. Dobil je najvišjo kolajno v Londonu, Parizu, Rimu, Dunaju. Tisoče gospodarjev ga hvali in ponovno kupuje. Zahtevaj ga pri lekarnarju ali trgovcu, vsak ga lahko prosto prodaja. Ali pa piši lekarni Trnkoczy v Ljubljani, Kranjsko, po 5 zavojčkov. Stane K 30:50 s poštnino.

Zgubila se je

8. oktobra t. l. ob pol 19. uri (pol 7. uri) zvečer na potu od gostilne Rosenberger, Slatina—Radenci do murskega brada Petanci ena črna jopica (kostümjake) olepšana z krepom in ovratno kožuhovino. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi 500 kron v gostilni Rosenberger, Slatina—Radenci.

Moško in žensko kolo

na prodaj po nizki ceni v Gornji Radgoni, Glavna cesta 19.

Gospodarska zadruga za Prekmurje, Murško polje in Slov. gor. r. z. z. o. z.

Ima v zalogi po najnižjih dnevni cenah razno manufakturno blago za moške in ženske obleke, barhente, vseh vrst platno, kuhinjske posode, riž, čaj, papriko, umje, podplate, moške in ženske čevlje. Vseh vrst moko, zdrob, otrobe, testenine.

Kupuje krnje, sadje, kože, vino, sadjevec, žganje, sploh vse poljedeljske pridelke.

Posreduje pri nakupovanju strojev in vseh gospodarskih potrebščin.

Kupovati in prodajati zadrugi imajo pravico samo člani. Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni in pri podružnicah. Osrednja trgovina in pisarna v Gornji Radgoni. Podružnice: Cankova, Murska Sobota, Beltinci, Dolnja Lendava, Križevci pri Ljutomeru.

Ustanovljeno 1903.

Stampilje in kavčuka in kovina

Katalog franco

Pečati Šablone Klješci za tisk Vrsodne tiskalnice

Modell za predtiskanje perila itd.

Novo! Datum-stampilje lastnega izdelka.

ANTON ČERNE graveur

Ljubljana, Dvorni trg 1

Kdor ni obnovil naročnine, najljo! poravna takoj!

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

r. zadr. z n. z.

Hranilne vloge sprejema in jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta brez posebnega naročila h kapitalu. Hranilne knjižice drugih tuzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje prekizalo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. poštno-čekovnega urada v Ljubljani št. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila na osebni kredit, na hipoteko, trgovske kredite in v tekočem računju daje pod najugodnejšimi pogoji. Izposojnje tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnik plačuje pri Posojilnici svoj dolg naprej. Stroški za to ne presegajo nikdar 10 kron. Prošnje za vknjižbo novih, kakor tudi za izbris plačanih posejil dela Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek od 9. do 12. ure dop. Ako pride na ta dan praznik, uraduje se naslednji dan. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila

se dajejo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dop.

Uradni prostori so v lastni hiši, Glavna cesta št. 14, zraven kolodvora.